

สถานะความคืบหน้าการจัดทำเขตการค้าเสรีของไทย

(Free Trade Area : FTA)

เขตการค้าเสรี หรือ เอฟทีเอ (Free Trade Area : FTA) เป็นการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าระหว่างกันลงทั้งทางด้านภาษีและกฎระเบียบมาตรการต่างๆที่ไม่ใช่ภาษี ตลอดจนเสริมสร้างพันธมิตรทางการค้าให้เกิดการสร้างโอกาสขยายตลาดส่งออกและการลงทุนไปสู่ต่างประเทศมากขึ้น ด้านภาษีศุลกากรต้องการให้ลดเหลือเป็นร้อยละ 0 หรือให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งการจัดทำเขตการค้าเสรีในอดีตมุ่งการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า (Goods) แต่การค้าเสรีในปัจจุบันหมายรวมไปถึงการเปิดเสรีด้านการบริการ (Services) และ การลงทุน (Investment) ด้วย

ดังนั้น การจัดทำกรอบความตกลง การเจรจาทำความตกลงการค้าเสรีจะครอบคลุม 2 ประเด็นหลัก คือ การเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า และ ด้านบริการและการลงทุน รวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาที่มีความสนใจร่วมกัน ไทยได้เตรียมการและวางกรอบการเจรจาอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอนคำนึงถึงผลประโยชน์และความเป็นธรรม โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ อาทิ การลดภาษีสินค้า มาตรการด้านสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า มาตรการปกป้อง และพิธีการศุลกากร เป็นต้น ในด้านความพร้อมของสินค้าจะจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าที่ลดภาษีทันที (Early Harvest) กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาให้ทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10-20 ปี เพื่อให้เวลาในการปรับตัวเตรียมความพร้อมสำหรับเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการต่อไป

ปัจจุบันประเทศไทยเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) กับ 8 ประเทศ และ 2 กลุ่มประเทศ โดยได้มีการลงนามในกรอบความตกลงแล้ว 4 ประเทศ ได้แก่ จีน บาหลีเรน อินเดีย และเปรู ส่วนประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้เจรจากันเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งความตกลงว่าด้วยการเปิดเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 และ กับนิวซีแลนด์ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ตามแผนการเจรจากับอีก 2 ประเทศ ให้เสร็จสิ้นภายในปี 2548-2549 ได้แก่ ญี่ปุ่น และ สหรัฐอเมริกา อีก 2 กลุ่มประเทศ คือ BIMST-EC (บังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย ภูฏาน เนปาล) และ สมาคมการค้าเสรียุโรปหรือเอฟตา (European Free Trade Association: EFTA) ซึ่งกลุ่ม EFTA ประกอบด้วยประเทศไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และ ลิกเตนสไตน์ โดยยังมีประเทศซึ่งเตรียมเจรจาและอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTA เพิ่มเติม ได้แก่ ประเทศแคนาดา และชิลี

นอกจาก การจัดทำเขตการค้าเสรีในแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้ารายประเทศดังกล่าวแล้ว กลุ่มอาเซียนยังมีการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆอีก ได้แก่ FTA ระหว่าง อาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น และ อาเซียน-เกาหลี เป็นต้น

สถานะการเจรจา FTA มีความคืบหน้าสรุป ดังนี้

สรุปสถานะการเจรจา FTA

ประเทศ	เริ่มเจรจา	มีผลบังคับใช้	ระยะเวลาการลดภาษี
จีน (ภายใต้ อาเซียน-จีน)	26 เม.ย. 45	1 ต.ค. 46	สินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัด 07-08) ลดลงเหลือร้อยละ 0
บราซิล	7 มิ.ย. 45	ภายในปี 48 (E)	สินค้าทั่วไป ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2550 (E) และสินค้าอ่อนไหวจะลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 (E)
ออสเตรเลีย	26 ส.ค. 45	1 ม.ค. 48	สินค้าทั่วไป ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 สินค้าอ่อนไหว ไทย-ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดในปี 2568 ออสเตรเลีย-ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมด ในปี 2558
เปรู	29 ม.ค. 47	ภายในปี 48 (E)	สินค้าทั่วไป ไทย-ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 (E) เปรู-อยู่ระหว่างการเจรจา และสินค้าอ่อนไหวไทย-ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2558 (E) เปรู-อยู่ระหว่างการเจรจา
ญี่ปุ่น	16 ก.พ. 47	ภายในปี 48 (E)	อยู่ระหว่างการเจรจา หุ่นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan Thailand Economic Partnership : JTEP)
อินเดีย	9 เม.ย. 47	1 ก.ย. 47	สินค้า 82 รายการ ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรม ภาษีเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2549 โดยสินค้าทั่วไปลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553(E) และ สินค้าอ่อนไหวอยู่ระหว่างการเจรจา
นิวซีแลนด์	15 มิ.ย. 47	1 ก.ค. 48	สินค้าทั่วไป ลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 (E) สินค้าอ่อนไหว-ไทยลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2568 นิวซีแลนด์ลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2558
สหรัฐอเมริกา	28 มิ.ย. 47	1 ม.ค. 49 (E)	อยู่ระหว่างการเจรจา

E : คาดการณ์

สถานะการเจรจา FTA (ต่อ)

ประเทศ	เริ่มเจรจา	มีผลบังคับใช้	ระยะเวลาการลดภาษี
BIMST-EC*	30 ก.ค. 47	ภายในปี 48 (E)	กำลังเจรจาลด/ยกเว้นภาษีสินค้า โดยแบ่งเป็น Fast Track และ Normal Track
EFTA	10 ม.ค. 47	ภายในปี 49 (E)	เห็นชอบในหลักการและกำลังศึกษาแนวทางการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (EFTA) โดยเปิดเสรีเต็มรูปแบบ สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมให้ลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0

* : 7 ประเทศ (อินเดีย ศรีลังกา ไทย บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า และ เนปาล)

- Fast Track

ประเทศกลุ่ม BIMST-EC	ลดภาษีให้ประเทศ กำลังพัฒนา	ลดภาษีให้ประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 52	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 50
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 54	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 52

- Normal Track

ประเทศกลุ่ม BIMST-EC	ลดภาษีให้ประเทศ กำลังพัฒนา	ลดภาษีให้ประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 50 – 30 มิ.ย. 55	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 53
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 50 – 30 มิ.ย. 60	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 58

1. ไทย-จีน

การลงนามในความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ ระหว่างไทย-จีน ภายใต้ อาเซียน-จีน สำคัญของความตกลงครอบคลุมเรื่องการลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ ตามพิธีการศุลกากรตอนที่ 07-08 (116 รายการ ตามพิธีการศุลกากร 6 หลัก) ให้เหลือร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 และมีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดโดยเกณฑ์การใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)

2. ไทย-อินเดีย

สาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ ดังนี้

1. ด้านการค้าสินค้า ระยะแรกลดภาษีสินค้าบางส่วน (Early Harvest Scheme: EHS) จำนวน 82 รายการ ททยอยลดในแต่ละปีตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 ไปจนถึง 1 กันยายน 2549 โดยให้เปิดเสรีภายในปี 2553

2. ด้านการค้าบริการและการลงทุน ให้ทยอยเปิดเสรีในรายสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยเจรจาให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมกราคม 2549

3. สร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement : MRA) พิธีการศุลกากร การออกวีซ่า และการเดินทางของนักธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงการลด/ ยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non Tariff Barrier) การจัดทำมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการปกป้อง

4. สถานะล่าสุด

- ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการพิจารณาสินค้าที่จะลดภาษีระยะต่อไป แบ่งเป็นกลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) โดยสินค้าปกติจะแบ่งเป็นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ และ กลุ่มสินค้าที่จะปรับลดลงเพียงระดับใดระดับหนึ่งไม่ใช่ลดเป็นศูนย์

- ร่วมประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้าไทย-อินเดีย (India-Thailand Trade Negotiating Committee : TNC) จะมีการหารือกันต่อไปเพื่อเจรจายละเอียดของการดำเนินการเพื่อเปิดเสรีการค้า และการค้าบริการและการลงทุน ตามมาตรการต่างๆ

3. ไทย-บาห์เรน

ไทยลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บาห์เรน (CEP) และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2545 โดยได้จัดทำรายการสินค้าที่จะลดภาษีในเบื้องต้น (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีอยู่ที่ ร้อยละ 0 และร้อยละ 3 และกลุ่มภาษีร้อยละ 3 จะลดลงเป็น 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 แต่ถึง ณ วันนี้นี้ยังไม่มีผลบังคับใช้

1. สำหรับการลดภาษีสินค้าส่วนที่เหลือประมาณกว่า 5,000 รายการ ฝ่ายไทยได้เสนอให้มีการจัดกลุ่มสินค้าเป็น 3 กลุ่ม และใช้รูปแบบ/วิธีการลดภาษี ดังนี้

1.1. Fast Track ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมด และลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548

1.2. Normal Track ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมดและลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2550

1.3. Other Products ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 20 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมด และลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553

2. การค้าบริการ ทั้งสองฝ่ายหรือในสาขาการค้าบริการที่แต่ละฝ่ายให้การสนใจ โดยอาจมีสาขาที่จะนำมาเจรจาในช่วงแรก ซึ่งบาหลีเรโนให้ความสำคัญกับการเงิน/ธนาคาร โทรคมนาคม ในขณะที่ไทยให้ความสำคัญในสาขาโครงสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง บริการสุขภาพ และท่องเที่ยว เป็นต้น

3. การดำเนินการต่อไป จะเจรจาลดภาษีสินค้าส่วนที่เหลือ มาตรการที่มีใช้ภาษี มาตรการคุ้มครองและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเปิดเสรีบริการและการลงทุน

4. ไทย-เปรู

ได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างไทยและเปรู เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2548 ทั้งนี้เขตการค้าเสรีไทย-เปรู จะมีผลสมบูรณ์ภายในปี 2558 สถานะล่าสุด

1. การค้าสินค้า การลดภาษีจะครอบคลุมสินค้าทุกรายการ และจะลดเหลือ 0 ภายในปี 2558 ยกเว้นสินค้าที่มีความอ่อนไหวจะพิจารณาเป็นรายการไป ซึ่งฝ่ายไทยเสนอว่าควรให้มีให้น้อยที่สุด เนื่องจากเปรูมีท่าทีปกป้องการเปิดตลาดสินค้าจากไทยมาก และทั้งสองฝ่ายยังมีหลักการเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดที่ต่างกันมาก เพราะเปรูใช้หลักการที่สูงกว่าของ WTO อีกทั้งจะไม่ใช้หลักเกณฑ์ตาม WTO เป็นพื้นฐานของการเจรจา จึงอยู่ระหว่างหาข้อยุติร่วมกัน

2. การค้าบริการและการลงทุน ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าควรเน้นด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีการขยายการค้าบริการ เช่น การขนส่ง และการท่องเที่ยว เป็นต้น แต่ท่าทีของทั้งสองฝ่ายยังแตกต่างกัน ในเบื้องต้นจึงควรมีความเข้าใจกฎหมายการลงทุนของกันและกัน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และตั้งหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์ประสานงานขึ้น

5. ไทย-นิวซีแลนด์

สถานะล่าสุด วันที่ 19 เมษายน 2548 มีการลงนามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership) ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548

วันแรกที่มีความตกลงฯ เริ่มใช้ฝ่ายนิวซีแลนด์จะลดภาษีสินค้าทั่วไปเป็นร้อยละ 0 ทันที จำนวน 5,878 รายการ หรือร้อยละ 79 ของจำนวนรายการทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะลดทั้งหมดภายใน 5 ปี (ปี 2553) สำหรับสินค้าอ่อนไหวจะลดเป็นร้อยละ 0 ทั้งหมดภายใน 10 ปี (ปี 2558)

ฝ่ายไทยจะค่อยๆทยอยลดลงเป็นร้อยละ 0 ซึ่งสินค้าเกษตรใช้เวลา 10-20 ปี และสินค้าอุตสาหกรรมใช้เวลา 10 ปี ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะลดทั้งหมดภายในปี 2563 ทั้งนี้มีสินค้าที่ไทยมีความต้องการนำเข้าอยู่เดิมจะลดเป็น 0 ทันที จำนวน 2,978 รายการ หรือร้อยละ 54 ของจำนวนรายการทั้งหมด

โดยความตกลงมีสาระทำนองเดียวกับออสเตรเลีย อาทิ เรื่อง Bilateral Safeguards มาตรการสุขอนามัยและการอนุญาตเข้าไปทำงานชั่วคราว เป็นต้น

ทั้งสองฝ่ายมี Agreed Minutes ประกอบคำอธิบายเรื่อง มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) การปฏิเสธการให้ผลประโยชน์จากการเปิดตลาดการลงทุน (Denial of Benefits) ให้เข้าใจตรงกันทั้งสองฝ่าย

6. ไทย-สหรัฐอเมริกา

ในการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2546 ที่กรุงเทพฯ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้เริ่มการเจรจา FTA ระหว่างไทย-สหรัฐฯ มีรูปแบบ ดังนี้

1. ภาพรวม FTA ไทย-สหรัฐฯ จะต้องมามีลักษณะ Comprehensive และ Commercially Meaningful โดยจะครอบคลุมด้านต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ สินค้า บริการ การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

2. สหรัฐฯให้ความสำคัญกับเรื่อง Customs, IPR, E-Commerce, Telecommunications, Automobile และ Services ขณะที่ไทยจะผลักดันเรื่อง Market Access, สินค้าเกษตร เช่น Poultry Products, Fruits และภาคการบริการ เช่น การเปิดตลาดร้านอาหารไทยในสหรัฐฯ การส่งเสริมให้คนสหรัฐฯ มาใช้บริการด้านการแพทย์ในประเทศไทย ซึ่งประเด็นนี้จะผูกกับ VISA Provision นอกจากนี้ สินค้าไทยที่ได้รับ GSP อยู่แล้วจะเป็นสินค้ากลุ่มแรกในตารางการลดภาษี

3. สถานะล่าสุด การประชุมเมื่อวันที่ 11-15 ตุลาคม 2547 มีกลุ่ม SMEs and Other Cooperation เข้ามาร่วมเจรจาด้วยซึ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ การเจรจาไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดของแต่ละเรื่องนัก ที่สำคัญยังมีท่าทีแตกต่างกันทั้งสองฝ่าย คาดว่าให้แล้วเสร็จภายในปี 2549

7. ไทย-ญี่ปุ่น

ไทยและญี่ปุ่นได้เจรจาจัดทำ Closer Economic Partnership (CEP) ครอบคลุม FTA และความร่วมมือทางวิชาการ ในการดำเนินงานได้มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อเตรียมสาระเบื้องต้นสำหรับการจัดทำความตกลง Japan-Thailand Economic Partnership (JTEP)

ในการประชุม ASEAN-Japan Commemorative Summit ระหว่างวันที่ 11-12 ธันวาคม 2546 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น นายกรัฐมนตรีของไทยและญี่ปุ่นได้ร่วมกันประกาศเปิดการเจรจาหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEP) อย่างเป็นทางการ

1. สถานะล่าสุด การเจรจาระหว่างวันที่ 24 มกราคม-1 กุมภาพันธ์ 2548 สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเรื่องเหล็กและรถยนต์ คือ ญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอให้ผู้ซื้อเหล็กในประเทศไทย

ในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ บรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องจักร ท่อก๊าซ สามารถนำเข้าเหล็กจากญี่ปุ่นได้อย่างเสรี ทำให้ฝ่ายไทยยังรับไม่ได้

2. การค้าบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายบุคคล การหารือแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ Basic Principles และ Market Access โดยในส่วนแรกนั้น ฝ่ายญี่ปุ่นได้ยกเรื่อง MFN และ negative list approach ขึ้นหารือ ซึ่งไทยแจ้งว่า การได้รับสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างประเทศ คู่ค้า (MFN) เป็นเรื่องที่ต้องเจรจาใน FTA และไม่ประสงค์ที่จะใช้ negative list approach นอกจากนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้มีข้อบทเรื่องความโปร่งใสของกฎระเบียบภายใน (Transparency in Domestic Regulation) ส่วนไทยเสนอให้มีข้อบทเรื่องการใช้มาตรการปกป้องฉุกเฉิน (Emergency Safeguard Measures) ซึ่งแต่ละฝ่ายจะนำเสนอร่างในการประชุมครั้งต่อไป

ส่วนเรื่อง Market Access ทั้งสองฝ่ายตกลงจะจัดทำ Consolidated request เพื่อยื่นอย่างเป็นทางการต่อไป และให้การเจรจาด้านการเปิดตลาดและการเจรจาข้อบท (Text) ดำเนินไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ ไทยได้ระบุบางส่วนของสาขาบริการที่ไทยสนใจ อันได้แก่ สุขภาพ (โรงพยาบาล ลองสแตย์ ดูแลผู้สูงอายุ สปา) ท่องเที่ยว (ร้านอาหาร) ขนส่ง บำรุง ก่อสร้างและออกแบบ โสตทัศนศึกษา และ Logistics

สิ่งที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ การยกเลิกข้อจำกัดสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ โดยเฉพาะสาขาการเงินและการขนส่งสินค้าทางบก การให้สิทธิคนต่างชาติถือครองที่ดิน และข้อกำหนดให้จ้างแรงงานไทยเพื่อจ้างชาวต่างชาติในอัตราส่วน 4 ต่อ 1 รวมทั้งขอให้ไทยยกเลิกข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดในรายสาขาต่างๆ ให้กับญี่ปุ่น ซึ่งฝ่ายไทยได้ชี้แจงว่า ในหลักการแล้วไทยอนุญาตให้ชาวต่างชาติถือหุ้นข้างมากได้ ยกเว้นบางสาขา/กิจกรรมเท่านั้นที่มีการจำกัดสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ และประเด็นที่ญี่ปุ่นขอให้ไทยยกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ในทุกสาขาเป็นการทั่วไปนั้น นับเป็นเรื่องที่อ่อนไหวมาก และจะต้องมีการเจรจากันต่อไป

3. ความร่วมมือด้านอื่น ๆ ฝ่ายญี่ปุ่นต้องการให้ไทยมีความร่วมมือที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน การค้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการส่งเสริมการค้าและการลงทุน

4. การดำเนินการต่อไป พิจารณาร่างข้อบทของความตกลงฯ ในด้านต่างๆ และจัดเตรียมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ อัตราภาษีศุลกากรของสินค้าทุกรายการ ภาษีสินค้าส่งออก และรายการสินค้าอ่อนไหวของไทย รวมถึงมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTMs) ของญี่ปุ่น เพื่อแลกเปลี่ยนกันในการเจรจาครั้งต่อไป

8. ไทย-ออสเตรเลีย

ลงนามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 มีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2548 สำระสำคัญ สรุปได้ ดังนี้

1. การลดภาษีสินค้า

1.1 ฝ่ายไทยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณ ร้อยละ 49 ของรายการสินค้า โดยส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่ไทยไม่มีศักยภาพในการผลิต และไทย ได้ลดให้อาเซียนเป็นร้อยละ 0 ไปแล้ว ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 ยกเว้นสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมบางรายการที่มีความอ่อนไหว ภาษีจะเหลือร้อยละ 0 ภายในระยะเวลา 10, 15 และ 20 ปี โดยมีมาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) สำหรับสินค้าบางรายการ อาทิ สินค้ากลุ่มเหล็กของไทย เป็นต้น

1.2 ฝ่ายออสเตรเลียเสนอลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันที ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณร้อยละ 83 ของรายการสินค้า ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 และ 2558

2. การค้าบริการและการลงทุน

2.1 ฝ่ายไทยเปิดให้ออสเตรเลียถือหุ้นข้างมากได้ถึงร้อยละ 60 ในปี 2548 สำหรับกิจกรรมย่อยๆ บางประเภท และให้เข้าร่วมทุนกับคนไทยได้ร้อยละ 49.99 ในธุรกิจ บริการทุกประเภทยกเว้น การสื่อสาร ขนส่ง และการเงิน นักลงทุนสามารถใช้บริการศูนย์วีซ่าและ ใบอนุญาตทำงาน (one-stop visa and work permit) ผ่อนคลายเอกสารประกอบการออก ใบอนุญาตทำงาน อีกทั้งให้นักธุรกิจออสเตรเลียที่ถือบัตร APEC Business Travel Card (ABTC) สามารถเข้ามาประชุม สัมมนา และติดต่อธุรกิจในประเทศไทยได้สะดวกขึ้น

2.2 ฝ่ายออสเตรเลียเปิดให้ไทยเข้าไปลงทุนในธุรกิจต่างๆ และเป็นเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตล่วงหน้าเว้นแต่บางกรณี และได้ผ่อนคลายนโยบายการให้ บุคลากรไทยเข้าไปให้บริการได้มากกว่าอนุญาตให้ประเทศอื่นๆ

3. มาตรการสุขอนามัย จัดตั้งกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดย กำหนดแผนงานและกรอบระยะเวลาที่แน่นอน

4. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ใช้ 2 หลักเกณฑ์ คือ สินค้าที่ผลิตโดยใช้วัตถุดิบ ในประเทศทั้งหมด (Wholly obtained) และการแปรรูปอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation) ได้แก่ การเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification: CTC) หรือ การ กำหนดมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ในประเทศ (Regional Value Content : RVC)

9. ไทย- BIMST-EC

สมาชิก BIMST-EC 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย เนปาล และ ภูฏาน ได้มีการตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) เพื่อเจรจาความตกลงฯ และ เริ่มเจรจาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547 สาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ ครอบคลุม ดังนี้

1. การค้าสินค้า มีการเจรจา/ยกเว้นภาษีศุลกากรสินค้านี้ระหว่างสมาชิก โดย แบ่งเป็น Fast Track และ Normal Track คาดว่าจะเสร็จภายในปี 2548 ให้มีสินค้าที่ไม่นำมาลด ภาษีศุลกากร (Negative List) ซึ่งจะมีการจำกัดจำนวนให้จำนวนน้อยที่สุด และการเจรจาจะ

ครอบคลุมถึงเรื่องรูปแบบการลด/ยกเลิกภาษีศุลกากร และหลักการต่างตอบแทน แหล่งกำเนิดสินค้า การปฏิบัติต่อสินค้าที่มีโควตา อุปสรรค/มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร เป็นต้น

2. การค้าบริการ การเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการครอบคลุมสาขาที่สำคัญ โดยให้ใช้ positive list approach และมีให้การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

3. การลงทุน ให้การส่งเสริมการลงทุนด้านต่างๆ และให้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีในนโยบายการลงทุน โดยให้ใช้ positive list approach

4. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ ให้มีความร่วมมือสาขาความร่วมมือของ BIMST-EC ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น ให้มีการอำนวยความสะดวกในด้าน MRAs ความร่วมมือด้านศุลกากร เป็นต้น

5. สถานะล่าสุด การเจรจาวันที่ 6-8 ธันวาคม 2547 ณ กรุงนิวเดลี มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเนื้อหาร่างข้อตกลง เพื่อพิจารณาครั้งต่อไปที่ประเทศเนปาลระหว่างวันที่ 7-10 มีนาคม 2548 โดยมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละประเทศยกร่างบทบัญญัติเรื่องต่างๆ เช่น ไทยเรื่องกระบวนการทางศุลกากร และให้เขียนร่างแก่สมาชิกทราบ

10. ไทย - สมาคมการค้าเสรียุโรป (European Free Trade Association: EFTA)

กลุ่ม EFTA ประกอบด้วย 4 ประเทศ ได้แก่ ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และ ลิกเตนสไตน์ เป็นกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของสหภาพยุโรป (อียู) ซึ่งมีความมั่งคั่ง และมีความชำนาญในด้านการผลิตอุตสาหกรรมหนักและใช้เทคโนโลยีสูง ไทยจึงคาดหวังประโยชน์ในแง่การลงทุน และความร่วมมือด้านเทคโนโลยี การค้าขายกับไทยยังคงค่อนข้างน้อยส่วนใหญ่สนับสนุนซึ่งกันและกัน แม้แต่สินค้าเกษตรก็ไม่ใช่คู่แข่งกัน ปี 2547 การค้ากับไทยมีมูลค่า 1,782 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวจากปีก่อนร้อยละ 25 ไทยเป็นฝ่ายได้ดุล มีสวิตเซอร์แลนด์เป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งด้วยสัดส่วนร้อยละ 88

เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547 คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป เริ่มเจรจาครั้งแรกวันที่ 10 มกราคม 2548 ที่กรุงเทพฯ และจะสรุปผลให้แล้วเสร็จในปี 2549

11. อาเซียน-จีน

การเจรจา FTA ของอาเซียน (ASEAN) ที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วคือ FTA ระหว่างอาเซียน-จีน ตามกรอบความตกลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 มีการลดภาษีสินค้าเป็นร้อยละ 0 ในกลุ่มแรกภายใต้ EHP (Early Harvest Program) ตามพิกัดตอนที่ 01-08 ซึ่งเป็นสินค้าเกษตร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547

โดยการลงนามความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 แต่เพื่อความพร้อมเพรียงกันแยกเป็น

- สินค้าปกติ (Normal Products) ททยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 โดยสมาชิกเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์) ให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 และสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ (พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม) ยึดหยุ่นให้ภายในวันที่ 1 มกราคม 2558

- สินค้าอ่อนไหว (Sensitive products) อัตราภาษีจะลดมาอยู่ที่ร้อยละ 20 ในปี 2555 และร้อยละ 0-5 ในปี 2561 กับสินค้าอ่อนไหวสูงร้อยละ 50 ในปี 2558 เนื่องจากเป็นสินค้าซึ่งยังไม่พร้อมที่จะลดและต้องใช้ระยะเวลาปรับตัวนาน

ส่วน FTA ที่กลุ่มอาเซียนกำลังดำเนินการเจรจา คือ อาเซียน-ญี่ปุ่น และ อาเซียน-เกาหลี

กลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักพัฒนาและส่งเสริม

วันที่ 24 เมษายน 2548